

VALLANKUMOUSNAISET KOMMUNISTISESSA UNKARISSA

(Tämä on viides artikkeli sarjasta "How Communism worked in Hungary", jota on julkaistu aiostaan Seattle Union Recordissa. Erään itäjäisen suuren päivälehdessä Venäjälle ja Unkariin lähettämä kirjeenvaihtaja lähetti näitä artikkeleita lehdele. Vaan kun ne eivät olleet sopu- solmuissa lehden kannan kanssa sanottuihin asioihin, ei niitä julkaistu. Liittolaisten joukot ovat nyt kyllä kukistaneet Unkarin kommunistisen hallituksen, mutta kommunisti-aate elää vielä Unkarissa sekä muuallakin).

(This translation filed with the Postmaster at Astoria, Ore., Sept. 17, 1919, as required by section 19 of the Act of Oct. 6th, 1917.)

Budapest, Unkari, toukokuun 30 p.

Bela kun kertoi minulle, että naiset olivat huomattavana apuna Unkarin kommunistisen hallituksen perustamisessa, mutta heitä ei ole missään korkeammassa virastoissa siinä hallituksessa nykyään. Budapestin sovietissa on nykyään 20 naista. Koulutyön ja huvittelujen erikoisosastoissa on kolme naisjohtajaa, vaan yhtään naista ei ole komisarina. Naisten työ yleisessä elämässä Budapestissä on ollut luonteeltaan enemmän feminististä kuin kumouksellista ja naisliikkeen johtajia ei tapaa niiden joukossa, jotka työskentelevät kommunistisen hallituksen hyväksi.

Adel Spady'lä, joka on Sosiali-Demokraattisen puolueen sihteeri ja Budapestin sovietin jäsen, on konttori parlamenttitalossa. Hän järjesti niin, että minä sain tavata 20 vallankumouksellista naisjohtajaa. Naisraatäällinen johtaja Maria Gardos, järjestyneiden konttorityöläisten presidentti Landone Vines, metallityöntekijätarien sihteeri Palno Kuno, Therese Brandstein, suutari, joka nykyään toimittaa vallankumouksellista naisten lehteä "Naistyöläinen", Kalieha Horvash, kirjansitoja ja Janka Gergoly, myyjättärien unionin presidentti, todistivat läsnäolollaan, että heidän ryhmänsä oli hyvin edustettuna. Suurinta mielenkiintoa herätti kuitenkin 60 vuotias Maria Chober, maalaistyöläinen ja Budapestin sovietin jäsen. Hän on koko elämänsä ajan kulkenut puhujana ja järjestäjänä ja on työskennellyt maaseuduilla talonpoikaisten keskuudessa jotka kaivavat oja ja tekevät muuta kovaa työtä. Hän on voimakas puhuja ja hän on kulkenut 25 vuoden ajan kaikissa Unkarin maakunnissa julistuen kommunismin oppeja näille ojanikaivajattarille. Hän on monta kertaa vangittu ja virunut vankiloissa. Oikeastaan kaikki edellämäinmainituista naisista olivat olleet kerran tai useammankin vankilassa vanhan hallituksen aikana, ja useat heistä olivat hiltajain päässeet pakenemaan maahan hyökkäävän rumanialaisen armeijan käsistä.

Ojanikaivajattarille maksettiin kovin pienä palkkaa vanhan hallituksen aikana. Sanoi Maria Chober. "Miehille maksettiin kolme kruunua ja naisille vain

puolitoista päivältä. Vallankumouksellinen mieliala oli näissä olosuhteissa sangen voimakas, varsinkin siksi, kun ei ollut olemassa laitoksia joissa työläisten lapset olisivat saaneet apua ja hoitoa.

"Äidit saivat synnyttää lapsia talleissa olkipahnoilla, ja huolimatta unkarilaisen lääkärin, Sembrial Weissin havainnoista, tuhannet äidit saivat kuolla avun puutteessa. Näiden naistyöläisten työpäivät olivat niin pitkiä, että heille oli vaikea mitään opettaa, mutta me järjestimme heitä sosialistipuolueen ääri- viivojen mukaan. Me panimme toimeen aina useita kokouksia niissä pikku kaupungeissa ja kylissä, joissa meillä oli uutta työtä tehtävänä ja meidän kirjallisuutemme jaettiin hyvin huolellisesti jokaiselle.

"Kapitalistisen hallituksen aikana oli naisten työt paljon huonommat kuin miesten syyistä, että heitä riistettiin kauheasti eikä heidän sallittu järjestä. Miesten ja naisten palkkasuhteet ammatittomasta työstä oli 20 kruunua viikossa miehille ja naisille 6-8-10-12 kr. viikolta samasta työstä. Aamattimiehet saivat 30-40 kr. viikolta ja ammattissa työskentelevät naiset saivat 20-24 kr. viikolta.

Naiset työskentelevät vallankumouksen hyväksi.

"Kommunismiin vallitessa maksetaan naisille sama palkka samasta työstä kuin miehillekin ja raskain työ on asetettu korkeampipalkkaisten töiden joukkoon. Pyykkäreille ja kuuraajille mak-

LAHJOTETTUA TAVARAA

Omistava luokka on antanut Työnpäivän työväenluokalle ikäänkuin lahjana, ei suinkaan minään suurena työn kunnian osu- tuksena, vaan rikkaiden pöydältä pudonneena murusena. Ovathan työläiset käyttäneet tätä päivää, ei tosin koskaan minään erikoisena luokkavoiman näytteenä, vaan jonkunlaisena hengettömänä ammattiuunionistien ilveilynä. Oikea työnjuhlan henki siitä on aina puuttunut, sillä se ei ole todellinen kansainvälinen juhlapäivä, kuten esim. Vappu.

Että tämän päivän lahjottajat saattavat ottaa takasinkin tämän päivän ja käyttää sitä omiin tarkoituksiinsa, on tosiaankin omituista, mutta sellaistaakin saattaa tapahtua. Täällä San Franciscoon ympäristöllä muuttui työpäivä tykkäänään toisenlaiseksi voimanäytteeksi, minkä sen olisi pitänyt olla. Tyynen meren laivasto sattui, nähkääs, tulemaan tänne juuri tuona Työnpäivänä. Jo viikkoja edeltäpäin porvarillinen sanomalehdistö valmisti ja kiihotti yleisöä tuota historiallista hetkeä varten.

Jo aamulla aikaseen olivat

setaan nykyään 180 kr. ja ruokansa viikolta ja perhepalvelijattaret kuuluvat myöskin pärempipalkkaisten työläisten luokkaan. Vaikka sovietit eivät periaatteessa asetakaan mitään erotusta miesten ja naisten välille, täytyy naisten kuitenkin teollisuudessa yhäkin taistella joidenkin ihmisten mielipiteitä vastaan; varsinkin uskonnollisia vaikutelmia vastaan olemme saaneet tapella, sillä ne yrittävät vaikuttaa taannuttavasti naisiin. Miesten taholta harvoin kohtaavat suunnitelmamme ja lakiehdotuksemme vastustusta, kun me vain saamme niitä heidän huomionsa alaiseksi.

"Kielloista huolimatta järjestivät naiset ammattiuioihin; yksinpä perhepalvelijattaret olivat kumouksellisia. Meillä oli maanalainen kirjapaino ja naisten lehti "Naistyöläinen", jolla oli useiden satojen tuhansien leikki. Perhepalvelijattaret olivat myöskin järjestyneitä ja heillä oli oma sanomalehtensä.

"Ensimmäisessä ja toisessa vallankumouksessa enin osa naisista työskenteeli miesten kanssa, koska suuri enemmistö heistä oli sosialisteja, vaan ei kommunisteja. Kuitenkin, kun Karolyi muodosti uuden hallituksen ja Bela Kun joutui vankilaan, yhtyivät sosialidemokraatit ja kommunistit.

"Erikoista naisliikettä ei tarvita ja se olisi kuin marxilaisia periaatteita vastaan, koska molemmilla sukupuolilla on sama päämäärä.

"Kenellekään johtajista ja sihteereistä ei maksettu palkkaa, koska me ajattelimme, että kapitalistien tarkoituksena oli järjestää jonkunlainen työn aristokratia, joka taistelisi todellista val-

(Jatkoa toisella sivulla)

kaikki San Franciscoon menevät junat täynnä ihmisiä, jotka tahtoivat päästä katsomaan kun tuo mahtava laivasto liikkui Golden Gatesta sisään. Jännittäväähän se tietenkin oli ja sinnehan ne ihmiset aina pyrkivät, missä on vähänkin jotain jännittävää. Niin suuri oli väentulva "Friscoon" että junat eivät voineet enää loppumatkalla pysähtyä kaikille asemille. Southern Pacific käytti myöskin hyväkseen tätä historiallista hetkeä kohottamalla rautatiekyydin 11 sentistä 15. Kukaapa siitä niin välitti vaikka maksoikin 4 senttiä enemmän, kun vaan pääsi näkemään tuon suuren laivaston tulon. Ja tuhansiin nousevan väkijoukon sentteistä kertyi S. P:lle sievä summa.

Aamu oli sumuinen ja kolea. Mutta siitä huolimatta olivat kaikki katuvaunut täynnä väkeä. Ajattelin jo siinä, että onpa nyt East Shore puistoon menijöitä. — Siellä nim. tulisi puhumaan Robert Minor — mutta Albanys tyhjäntyivät vaunut melkein kokonaan. Ajattelin siinä jo ähittellen, että onpahan luonto laske- nut esiripum, jonka läpi ette näe tuota murhalaitosta ja tuntuipa kuin olisin mielelläni ottanut niskasta kiinni niitä työläisiä ja pa-

Kapitalismin peto

Kirj. Helmi M—n.

Suuri, julma, rohkea, nälkäinen niin on peto hirveä, mieleton aivan. Se ryöstää tyhjäksi ihmisen, ei hellytä näky kyynelien, ei hien, ei tuskan, vaivan. Joka nurkan urkkii yhä kouluaa noin, ei jätä se kajoamatta... joka äänen tarkkaan se kuunnella voi, joka käänteessä kauhuna on vastassa, oi! eikä löydy sen tappajata!

Peto kynsii, raappii, yhä vain myllertää, kasvaa, varttuu myötäin. Kauhua vaikkapa herättää saa rauhassa jatkaa työtään, kun löydy ei pedon kytkijää, saa voimaansa näyttää hirveää.

Kansa kyltyy, kammoksuu, nyt riittää touhu moinen. Kiinni saatava pedon suu ennenkuin varsin raivostuu — kamppailuss' kuolokoon tää tai toinen... Ei armoa enää hetkeäkään vaikk'ei kenkään jäisi elämään, taisto käytävä ankaranmoinen!

Petoa julmaa saartamaan, sitä kaatamaan kaikkiin voimin. Ei auta, jos sitä haavottaa — se parantuu ja voimaa saa, jälleen nousee, kostaa! Peto on lyötävä kerrassaan, ettei pysty virkoamaan, eikä voi päätänsä nostaa.

Kapitalismi! Peto kauhea, varo, surmasi lähellä koittaa. Nyt käydään taistelu ankara, sepä nähdään kuka voittaa!

kottanut istumaan, jotka olivat tuon näkemiseen innostuneet niin, että sellaisen miehen kuuluminen, kuin Robert Minor, oli toisarvoinen. — Mutta eihän kannanta vesi pysy kaivossa eikä pano mieli päässä. — Tuhannet työläiset siis menivät Työnpäivän herrain juhlaan ja sivuuttivat tilaisuuden, jossa heille olisi puhuttu oman luokkansa evankeliumia. — Niin he tekivät vielä tällä kertaa.

Tuulen henki hahdutti pian kuitenkin sumun ja herttainen aurinkopaiste lämmitti, niin että tuntui kuin olisi ollut jossakin trooppilisen ilmanalan saarella. Ja huolimatta siitä historiallisesta hetkestä, jolloin tuo jättiläislaivasto tulee "Friscon" satamaan, puhui Robert Minor suurelle ja tarkkaavalla kuulijakunnalle. Hän kertoi meille historiallisia tosiasioita, kertoi meille tervehdyksen Venäjältä, että työväenluokan valtaantäpääsy siellä ei ole mikään haave, vaan tosiasia, jonka hän oli nähnyt omiin silmiin. Hän sanoi nähneensä kuinka kansan suuri enemmistö Venäjälläkin meni katsomaan liikkuvia kuvia sillä aikaa kun vähemmistö teki suuria historiallisia tekoja. Kansa sittemmin hyväksyi vä-

(Jatkoa toisella sivulla)